

Oscar Wilde

Η Μπαλάντα Της Φυλακής Του Ρήντινγκ

I

Δε φορούσε πια τη στολή του γιατί το αίμα και το κρασί είναι κόκκινα και στα χέρια του είχε αίμα και κρασί, όταν τονε βρήκανε κοντά στη νεκρή. τη φτωχή γυναίκα που αγαπούσε και σκότωσε με τα ίδια του τα χέρια.

Περπατούσεν ανάμεσα στους κατάδικους ντυμένος με γκριζα φορεσιά.

Στο κεφάλι είχε τον κούκο του κρίκετ. Το βήμα του ήταν ελαφρό και χαρούμενο. Όμως ποτέ μου δεν είδα άνθρωπο να κοιτά με τόση λαχτάρα το φως.

Ποτέ μου δεν είδα άνθρωπο με τέτοιο πόθο να κοιτά το μικρό γαλάζιο κομμάτι, που οι κατάδικοι αποκαλούσαν ουρανό, και κάθε σύννεφο, που γλιστρούσε κι έφευγε με ασημόχρωμα πανιά.

Πήγαινα με άλλες πονεμένες ψυχές και σε μιαν άλλη συντροφιά κι αναρωτιόμουν αν το κρίμα του ανθρώπου αυτού ήτανε βαρύ ή όχι, όταν άκουσα κάποιον πίσω μου να μουρμουρίζει: "αυτόνε θα τονε κρεμάσουνε".

Χριστέ μου! Μου φάνηκε πως γκρέμιζαν οι τοίχοι της φυλακής κι ο ουρανός γύρω μου μ' έσφιγγε σα πυρωμένο ατσαλένιο κράνος. Ξέχασα τον πόνο μου στη σκέψη του δικού του.

Ήξερα μόνο ποια σκέψη τάχυνε το βήμα του και γιατί κοιτάζε το λίγο φως της μέρας με τόσο ποθινό μάτι. Είχε σκοτώσει ό,τι αγαπούσε κι έπρεπε να πεθάνει.

Κι όμως. Κάθε άνθρωπος σκοτώνει ό,τι αγαπά κι ας το ξέρει ο καθείς: άλλος μ' ερωτικά γλυκόλογα, ο δειλός με φιλή κι ο αντρείος με σπαθί.

Ένας σκοτώνει την αγάπη του νέος, άλλοι όταν γερνάν, ένας τη πνίγει με τα χέρια του πόθου, άλλος με τα χέρια του πλούτου. Οι πιο συμπονετικοί τη μαχαιρώνουνε γιατί έτσι ο νεκρός παγώνει γρηγορώτερα.

Άλλοι αγαπούνε λίγο, άλλοι πιότερο, άλλοι πουλάνε τον έρωτα, άλλοι τον αγοράζουν, άλλοι σκοτώνουν με δάκρια κι άλλοι βουβά χωρίς στεναγμό, γιατί καθένας σκοτώνει ό,τι αγαπά. Κι όμως. Δε πληρώνουν όλοι τόσον ακριβά.

Δε πεθαίνει μ' ατιμωτικό θάνατο μια μέρα σκοτεινή, σιωπηλού πόνου. Δε του περνάνε στο λαιμό το σκοινί, ούτε του φοράνε τη μάσκα στο πρόσωπο. Δε νιώθει τα πόδια του στο κενό και τη σανίδα να ξεγλυστρά κάτωθε τους. Δε βρίσκεται μέσα σε σιωπηλούς φύλακες, να τονε προσέχουν νυχτοήμερα, τις ώρες που θέλει να κλάψει ή να προσευχηθεί, που φοβούνται μη κλέψει από τον δήμιο το θύμα του.

Δε ξυπνά μια παγωμένη αυγή για να βρεθεί τριγυρισμένος από φριχτές φυσιογνωμίες που γεμίζουνε το κελί του, τον λειτουργό του Υψίστου, τον εισαγγελέα με το σοβαρό πρόσωπο και τον κυβερνήτη με το μαύρο επίσημο κοστούμι, με πρόσωπο χλωμό αυστηρό σα του τελευταίου κριτή.

Δε σηκώνεται με πένθιμη σπουδή για να ντυθεί τη φορεσιά του μελλοθανάτου, ενώ ο γιατρός αμίλητος και σκοτεινός τονε παρατηρεί και γράφει κάθε χειρονομία και κάθε νευρική του σύσπαση, κρατώντας ρολόγι που το ελαφρό τικ-τακ του ηχεί σα βαρύ χτύπημα σφυριού.

Δε γνωρίζει την αποκαρδιωτική δίψα που κολλά σαν άμμος στο λαιμό, πριν ο δήμιος με τα χοντρά πέτσина γάντια του, μπει από τη σιδερόφραχτη πόρτα για να τυλίξει το λαιμό με σκοινιά, ώστε να μη ξαναδιψάσει ο λαιμός ποτέ.

Δε σκύβει για ν' ακούσει τη νεκρώσιμη ακολουθία, ενώ ο φόβος της ψυχής του, του δίνει τη σιγουριά πως ακόμα δε

πέθανε. Δε διασταυρώνεται με το ίδιο του το φέρετρο,
περνώντας κάτω από τα φριχτά υπόγεια.

Δε ρίχνει τη τελευταία ματιά στον ουρανό μες από γυάλινο
φεγγίτη, δε προσεύχεται με πετρωμένα χείλη ζητώντας το τέλος
της αγωνίας του, μήτε κι αισθάνεται με ανατριχίλα στο μάγουλό
του, το φιλί του Καϊάφα.

II

Έξι βδομάδες έφερνε βόλτα την αυλή με τη γκρίζα πάνινη στολή του, με το κασκέτο στο κεφάλι και το βήμα του ήταν αλαφρό και χαρούμενο, αλλά ποτέ μου δεν είχα δει άνθρωπο να κοιτάζει το φως της μέρας με τέτοιο πόθο.

Ποτέ δεν είδα άνθρωπο να κοιτάζει με τέτοιο πόθο τη μικρή γωνιά του γαλάζιου, που οι κατάδικοι ονομάζουν ουρανό, και το καθένα από τα σύννεφα, που περνούσανε σα φωτεινά πούπουλα.

Δεν έπλεκε τα χέρια ούτε κι έκλαιγε, μήτε λυπότανε. Ρουφούσε κάτι που θα του γιάτρευε τον πόνο.

Κι εμείς οι άλλες πονεμένες ψυχές που φέρναμε βόλτες στο άλλο προαύλιο, ξεχάσαμε αν είχαμε πολύ ή λίγο αμαρτήσει και βλέπαμε βουβοί τον άνθρωπο που βρισκότανε κοντά στη κρεμάλα.

Κι ήτανε παράξενο να τονε βλέπει κανείς πως σεργιάνιζε με το αλαφρό και τόσο χαρούμενο βήμα του, πως κοίταζε το φως της μέρας, πως ένα τέτοιο χρέος είχε για πληρωμή.

Γιατί η άνοιξη, έχει στολίσει με φύλλα πράσινα, τη βαλανιδιά και τη φτελιά. Μα το απαίσιο δέντρο της κρεμάλας του έχουνε σαπίσει σκορπιοί τις ρίζες κι είτε χλωρό είτε ξερό, θα δώσει θάνατο σ' έναν άνθρωπο, πριν δώσει καρπό.

Τη πιο ψηλή θέση την αποζητά ο καθένας. Είναι το σημείο που κατευθύνονται όλες οι ανθρώπινες προσπάθειες. Μα ποιός θέλει κει ψηλά να σταθεί μ' ένα περιλαίμιο από σκοινί, ψηλά σε μια κρεμάλα και μες απ' αυτό να ρίξει τη στερνή ματιά του προς τον κόσμο και προς τον ουρανό.

Είν' όμορφος ο χορός με τη συνοδεία βιολιών, όταν η ζωή κι ο έρωτας μας αγκαλιάζει, -χορός με φλάουτα και λαγούτα- είναι μαγευτικός. Μα δεν είναι όμορφο να χορεύεις στον αγέρα με τα πόδια κρεμασμένα.

Έτσι, με μάτια περιέργεια και με τρελές σκέψεις, τονε παρατηρούσαμε, μέρα τη μέρα κι αναρωτιόμαστε μ' αγωνία αν ο

καθένας από μας δε θα τέλειωνε με τον ίδιο τρόπο. Γιατί κανένας δε ξέρει σε ποια μαύρη κόλαση μπορεί να πλανηθεί η ψυχή του.

Στο τέλος πια, μια μέρα ο νεκρός άνθρωπος δε ξαναφάνηκε με τους άλλους στην αυλή κι έμαθα πως ήτανε καθισμένος μπροστά στον αντιπρόσωπο του νόμου για τις τελευταίες μάταιες ερωτήσεις κι ότι τη συμπαθητική όψη του δε θα τηνε ξανάβλεπα.

Σα δυο καράβια σε κίνδυνο μες στη μπόρα, είχαμε διασταυρωθεί στο δρόμο. Δε κάναμε μήτε νεύμα, δεν ανταλλάξαμε καν λόγο, δεν είχαμε τίποτε να πούμε. Δε συναντηθήκαμε σ' αγιασμένη νύχτα, αλλά στη μέρα της ντροπής.

Ήμαστε γω κι εκείνος, ζωσμένοι από ψηλούς τοίχους φυλακής. Ο κόσμος μας είχε βγάλει από τη καρδιά του κι ο Θεός μας είχε ξεχάσει. Η σιδερένια αρπάγη που περιμένει τον αμαρτωλό, μας κρατούσε στη παγίδα της.

III

Στην αυλή της στενής, που οι τοίχοι είναι ψηλοί και μουχλιασμένοι και το πλακόστρωτο υγρό, έβγαινε, κάτω από τον μολυβένιο ουρανό ν' ανασάνει, ανάμεσα σε δυο φύλακες που τονε πρόσεχαν μη πεθάνει.

Ή καθόταν με κείνους που παραφύλαγαν την αγωνία του, νυχτοήμερα, που τονε παραφύλαγαν όταν έκλαιγε, όταν γονάτιζε να προσευχηθεί, που φοβόνταν μη κλέψει τη λεία που δικαιωματικά ανήκει στον δήμιο.

Ο διευθυντής μας ήτανε τυπικός στ' άρθρα του νόμου. Ο γιατρός έλεγε πως ο θάνατος είν' απλή αλλαγή. Δυο φορές τη μέρα ο παπάς πήγαινε κοντά και του μιλούσε.

Και δυο φορές τη μέρα κάπνιζε τη πίπα του κι έπινε το ποτήρι με τη μπύρα. Στη ψυχή του είχε θέσει. Έλεγε συχνά πως ήταν ευχαριστημένος που 'νιωθε τον δήμιο κοντά.

Μα γιατί μιλούσεν έτσι παράξενα, κανένας φύλακας δε τολμούσε να ρωτήσει, γιατί κείνος που αναλαβαίνει το έργο του φύλακα πρέπει να βάλει κλειδαριά στα χείλη και μάσκα στο πρόσωπο.

Αλλιώςτικα μπορούσε να 'θελε να δώσει συγκινημένος, παρηγοριές. Τι μπορούσε να κάνει ο ανθρώπινος οίκτος σ' αυτή τη τρύπα των φονιάδων; Ποια λόγια θα μπορούσαν να συγκλονίσουν μίαν αδελφή ψυχή, μες σε τούτο το μέρος; Με βήμα βαρύ και ρυθμικό φέρναμε γύρω στο προαύλιο σε μια τρελή παράτα.

Τι μας ένοιαζε; Ξέραμε πως ήμαστε το φουστάτο του διαβόλου. Με κεφάλια ξυρισμένα και σιδεροδεμένα πόδια, ήμαστε μια εύθυμη μασκαράτα.

Ξαίναμε τρίχα-τρίχα, κατραμωμένα σκοινιά με νύχια ματωμένα και φαγωμένα. Τρίβαμε τις πόρτες και πλέναμε τα πατώματα και καθαρίζαμε τα σίδερά μας και σε ομάδες, σαπουνίζαμε τα κουφώματα, χτυπώντας με θόρυβο τους κουβάδες.

Ράβαμε σακιά και σπάζαμε πέτρες, γυρνούσαμε το τρυπάνι μες στη σκόνη, σκοντάφταμε στους κάδους κι άλλοι ιδρώνανε στο μύλο. Μα στη καρδιά του καθένα από μας σωπαίνανε κρυμμένοι οι πόνοι.

Τόσον ήσυχα ήτανε, που κάθε μέρα κύλαγε σα κύμα χαμένο στο πυκνό φύκι και ξεχάσαμε τη μοίρα που περιμένει τον καθένα μας, ως τη στιγμή που μια βραδιά, την ώρα που γυρνούσαμε από την αγγαρεία, περάσαμε μπροστά από έναν νιοσκαμμένο τάφο.

Με στόμα ανοιχτό ο κίτρινος λάκος περίμενε τη ζωντανή τροφή του, ακόμα κι η λάσπη ζητούσε αίμα από την ασφαλοστρωμένη διψασμένη αυλή και καταλάβαμε πως πριν από την αυγή, ένας από μας θα 'τανε κρεμασμένος στο ικρίωμα.

Μπήκαμε στα κελιά με τη ψυχή στραμμένη προς τον θάνατο, τη φρίκη και τη μοίρα. Ο δήμιος με το μικρό του σάκο, πέρασε σέρνοντας τα πόδια, μέσα στο σκοτάδι και κάθε φυλακισμένος μέσα στον αριθμημένο τάφο του. Αυτή τη νύχτα, οι έρημοι διάδρομοι ήταν γεμάτοι με τρομακτικές σκιες και πάνω και κάτω στη σιδερένια πολιτεία, ακούγονταν βουβές κι ανάλαφρες περπατησιές κι ανάμεσα στα κάγκελα που κρύβανε τ' άστρα, φαντάζουνε περίεργα εξωτικές μορφές.

Αυτός ξεκουραζότανε σα κάποιον που κοιμάται κι ονειρεύεται πάνω στο μαλακό χορτάρι ενός λιβαδιού. Οι φύλακες τονε κοιτάζανε καθώς κοιμότανε και δε μπορούσαν να καταλάβουνε πως μπορούσε να κοιμάται τόσον ήσυχα, αφού βρισκότανε τόσο κοντά στο σκοινί του δήμιου.

Μα ο ύπνος δεν έρχεται όταν είναι για να κλάψουν αυτοί που ποτέ ως τώρα δε χύσανε δάκρια ή κι αλήτες κι απατεώνες και κατεργάρηδες, αγρυπνήσαν όλη νύχτα και μέσα σε κάθε νου, γλιστρούσεν έρποντας η φρίκη για τον πόνο του άλλου.

Αλίμονο, δεν υπάρχει φριχτότερο από τον πόνο για το κρίμα ενός άλλου. Γιατί ίσα στη καρδιά το μαχαίρι του κακού βυθίζει τη φαρμακωμένη λεπίδα του και σα λιωμένο μολύβι ήτανε τα δάκρια που χύσαμε για το αίμα που δεν είχαμε χύσει εμείς.

Οι φύλακες με τα μαλακά σανδάλια, γλιστρούσαν μπρος από τις κλειδωμένες πόρτες, από τα παράθυρα των κελιών κοίταζαν με μάτια γεμάτα έκπληξη και φόβο, γκρίζες σκιες στο έδαφος κι αναρωτιόντανε γιατί γονατίζανε για να προσευχηθούν αυτοί που δεν είχανε ποτέ προσευχηθεί.

Όλη τη νύχτα τη περάσαμε γονατισμένοι και σε προσευχές, τρελοί πενθούντες ένα πτώμα. Τ' ανοιγμένα φτερά του μεσονυχτίου μοιάζανε σα λοφία στ' άλογα της νεκροφόρας και σα το ξύδι στο σφουγγάρι, ήτανε το σάλιο στα χείλια.

Ο γκρίζος πετεινός φώναζε. Ο κόκκινος πετεινός φώναζε, αλλά δε ξημέρωσε κι οι σκοτεινές μορφές του τρόμου, τρυπώσανε στις γωνιές που 'χαμε χωθεί και τα κακά πνεύματα που πλανιώνται στα σκοτάδια, φαίνονταν σα να χοροπηδούσανε γύρω μας.

Γλιστρούσανε και περνούσανε γρήγορα σα διαβάτες στην ομίχλη. Φάνταζε σα καινούργιο φεγγάρι, το χνάρι τους στον ελαφρό χορό. Μας κύκλωνε η φριχτή πομπή των φαντασμάτων με βήμα επίσημο και τελετουργικό.

Με μορφασμούς και κωμικούς τρόπους, τα 'δαμε να περνάν, ανάλαφρες σκιες, χέρι-χέρι, γύρω-γύρω, σ' ένα χορό φαντασμάτων κι οι κωμικοί κολασμένοι στριφογυρνούσανε σα τον άνεμο στην άμμο.

Σα μαριονέτες χόρευαν ελαφρά στις μύτες των ποδιών, αλλά με τα φλάουτα του φόβου γεμίζανε τ' αφτιά, οδηγώντας τη φριχτή τους μασκαράτα και με θόρυβο, τραγουδούσανε και τραγουδούσανε πολύ, το τραγούδι τους, που 'χε σκοπό να ξυπνήσει τον νεκρό.

Ω!... φώναζαν, ο κόσμος είναι πλατύς, μα το κορμί σκλαβωμένο παραλύει. Μια και δυο φορές το παιγνίδι των ζαριών, μπορεί να 'ναι παιγνίδι καλό. Μα δε το κερδίζει όποιος το παίζει με την αμαρτία στη κρυφήν αυλή της ατιμίας.

Δεν ήτανε καθόλου αέρινες μορφές αυτές. Αστείες υπάρξεις που με τραγούδια γλεντούσαν έτσι, με κέφι για τους ανθρώπους που η ζωή τους ήτανε σκλαβωμένη με τις αλυσίδες και που τα πόδια τους δε μπορούσαν ελεύθερα να

μετακινηθούν. Σαν τα πάθη του Χριστού, ήταν ζωντανά και φριχτά στην όψη.

Γύρω-γύρω, χορεύανε τρελά και στριφογύριζαν, άλλα γυρνούσανε σ' αιωριζόμενα ζευγάρια, με βήματα όλο τσακίσματα, ανεβαίνανε τις σκάλες και με λεπτούς σαρκασμούς και χαϊδευτικές ματιές, παραβρίσκονταν στις προσευχές μας.

Το πρωινό αγέρι άρχισε να φυσά. Αλλά η νύχτα εξακολουθούσε πάνω στο γιγάντιο αργαλιό της, ο ιστός των σκοταδιών γλίστρησε ώσπου ύφανε κάθε κλωστή από το ύφασμα κι ενώ προσευχόμαστε, ο φόβος της δικαιοσύνης του ήλιου, γέμιζε τη σκέψη μας.

Το αγέρι, όλο κλάμα, αγκάλιαζε τους τοίχους της φυλακής, ώσπου, σαν ατσαλένια ρόδα που γύριζε, νιώσαμε τα λεπτά που περνούσαν. Αγέρι θλιμμένο. Πόσο φταίξαμε για να 'χουμε τέτοιο φύλακα.

Στο τέλος, είδα τον ίσκιο από τα κάγκελα πάνω στον άσπρο τοίχο που 'ταν απέναντι από τ' ασβεστωμένο κρεβάτι μου κι ένιωσα πως κάπου στον κόσμο, κοκκίνιζε η φοβερή αυγή του Θεού.

Στις έξι, ο καθένας σκούπισε το κελί του, στις επτά ήτανε σ' όλα ησυχία, αλλά το βούισμα μιας δυνατής φτερούγας φαινόταν να γεμίζει τη φυλακή, γιατί ο Χάρος, ο άρχοντας του θανάτου με τη παγωμένη πνοή του, ήρθε ζητώντας το θύμα του.

Δεν ήρθε ντυμένος με τη μεγαλόπρεπη πορφύρα του, μήτε καβάλα στ' άσπρο, σα τη λάμψη του φεγγαριού, άλογό του. Τρία μέτρα σκοινί και μια σανίδα φτάνουνε για ό,τι χρειάζεται η κρεμάλα. Με το σκοινί της κατασχύνης μπήκεν ο Χάρος για το μυστικό του έργο.

'Ημαστε σα τους στρατοκόπους που σ' ένα έλος, μέσα σε φοβερό σκοτάδι, βαδίζουνε ψηλαφώντας. Δε τολμούσαμε να ψιθυρίσουμε μια προσευχή, μήτε να δώσουμε την αγωνία μας. Κάτι είχε πεθάνει στον καθένα μας κι ο νεκρός ήταν η ελπίδα.

Γιατί ο φοβερός ανθρώπινος νόμος ακολουθεί ίσα το δρόμο του και χωρίς τον παραμικρό σταθμό, χτυπά τον

αδύνατο, χτυπά τον δυνατό, ο δρόμος είναι αδυσώπητος. Με το σιδερένιο τακούνι του συντρίβει -φριχτός πατροκτόνος- τον δυνατό.

Περιμέναμε να χτυπήσει οχτώ. Οι γλώσσες μας ήτανε στεγνές και πηχτές. Γιατί ο χτύπος των οχτώ, είν' ο χτύπος της μοίρας για κείνον, που αυτή καταράστηκε κι η μοίρα έχει πάντα μια θηλειά για τον καλύτερο, όπως και για τον χειρότερο άνθρωπο.

Δεν είχαμε τίποτ' άλλο να κάνουμε παρά να περιμένουμε το σύνθημα. Σα λιθάκια ξεμοναχιασμένα σε μιαν ερημική κοιλάδα, ήμαστε αμίλητοι κι ακίνητοι. Όμως η καρδιά καθενός μας χτυπούσε γοργά και δυνατά σα τρελός που χτυπά ταμπούρλο.

Ξάφνου, το ρολόι της φυλακής τάραξε τον αγέρα κι απ' όλη τη φυλακή ακούστηκε το μούγκρισμα της ανίσχυρης απελπισιάς, σα κραυγή ξεχασμένου λεπρού που αναταράζει τα έλη, που 'χει καταφύγιό του.

Κι όπως βλέπουμε τα πιο φριχτά πράγματα μες στο κρύσταλλο ενός ονείρου, είδαμε το λαδωμένο καναβένιο σκοινί κρεμασμένο στο μαυρισμένο δοκάρη κι ακούσαμε τη προσευχή που πνίγηκε στη θηλειά του δήμιου.

Κι από τον πόνο σπάραζε και τις φριχτές τύψεις και το ματωμένον ιδρώτα, δε τα γνώρισε τόσο καλά κανείς, όσο εγώ. Γιατί κείνος που ζει πιότερο από μια φορά, πεθαίνει πιότερες φορές.

IV

Δε γίνεται λειτουργία τη μέρα που γίνεται κάποια εκτέλεση. Η καρδια του θείου λειτουργού είναι πονεμένη, το πρόσωπό του πολύ χλωμό και στα μάτια του γραμμένο κάτι που δε πρέπει να δουν άλλα μάτια.

Έτσι μείναμε κλεισμένοι ως κοντά το μεσημέρι. Τότε ακούστηκε το κουδούνι κι οι φύλακες με τα κλειδιά τους που κουδούνιζαν, ανοίξανε κάθε κελί και κατεβήκαμε τις σιδερένιες σκάλες, αφήνοντας τη φοβερή μας κόλαση.

Βγήκαμε στον καθαρών αγέρα του Θεού, μα όχι σα το συνηθισμένο τρόπο, γιατί το πρόσωπο του ενός ήτανε κάτασπρο από τον φόβο και του άλλου γκρίζο και ποτέ άλλοτε δεν είδα λυπημένους ανθρώπους να κυνηγούνε το φως της μέρας με τέτοια ματιά.

Ποτέ δεν είδα λυπημένους ανθρώπους να κοιτάζουν με λύπη τη μικρή αυτή γωνιά του γαλάζιου, που εμείς οι φυλακισμένοι ονομάζουμε ουρανό, και κάθε σύννεφο που αδιάφορα κυλούσε λεύτερο.

Μα ήτανε μερικοί που ανάμεσά μας περπατούσαν με κεφάλι χαμηλωμένο και που ξέρανε πως αν καθένας πλήρωνε το χρέος του θα 'πρεπε να κρεμαστούν. Αυτός είχε σκοτώσει κάτι που ζούσε, αυτοί κάτι νεκρό.

Όποιος για δεύτερη φορά αμαρτάνει, ξυπνά και ξαναβάζει στα βάσανα μια νεκρή ψυχή. Τη βγάζει από το λεκιασμένο σάβανό της, τη κάνει να υποφέρει ξανά και να στάζει μαύρο αίμα κι ανώφελα της δίνει τον πόνο. Σα πίθηκοι ή παλιάτσοι του ιπποδρομίου με παράξενες στολές, σιωπηλοί φέρναμε γύρω την ασφαλοστρωμένη γλιστερήν αυλή. Σιωπηλοί κάναμε τη βόλτα μας. Κανένας δε μιλούσε.

Βουβοί περπατούσαμε γύρω-γύρω και μέσα στο χάος της σκέψης του καθένα μας, περνούσανε σα φοβερός άνεμος τρομερά πράγματα κι η φρίκη ξερνούσε τέρατα.

Οι φύλακες σεργιάνιζαν εδώ κι εκεί σα να φυλάγανε τα ζωντανά τους, φορούσαν ολοκαίνουργιες στολές, ήταν με τα Κυριακάτικα ντυμένοι, όμως εμείς ξέραμε σε τι είχαν απασχοληθεί, από τους ασβέστες που 'χαν οι αρβύλες τους.

Γιατί κι αυτός ο δυστυχισμένος είχε σάβανο που λιγοστοί έχουν. Πολύ βαθιά, στο τέρμα της αυλής της φυλακής, γυμνός για πιότερη κατασχύνη, κείται μ' αλυσόδετα ποδάρια και τυλιγμένος σ' ένα σεντόνι που 'χει το χρώμα της φωτιάς.

Αδιάκοπα ο ασβέστης του τρώει τις σάρκες και τα κόκαλα. Τη νύχτα τα κόκαλα και τη μέρα τη τρυφερή σάρκα. Τρώει το 'να ύστερ' από τ' άλλο, σάρκες και κόκαλα, μα ροκανίζει ατέλειωτα τη καρδιά.

Τρία ολάκερα χρόνια, δε θα 'σπείρανε και δε θα φυτρώσει εκεί. Τρία ατέλειωτα χρόνια το καταραμένο μέρος θα μείνει στείρο, γυμνό και θα βλέπει τον ουρανό με σιωπηλή θλίψη κι εγκαρτέρηση.

Πιστεύουνε πως η καρδιά του δολοφόνου θα σάπιζε τη παραμικρή σπορά. Δεν είν' αλήθεια. Η γη του Θεού είναι πιο γενναιόδωρη απ' όσο πιστεύουν οι άνθρωποι και το κόκκινο τριαντάφυλλο φυτρώνει πιο κόκκινο και το άσπρο ανθίζει ακόμα πιο λευκό.

Θα φυτρώσει από τη καρδιά του έν' άσπρο τριαντάφυλλο κι από το στόμα του ένα κόκκινο. Γιατί ποιος μπορεί να πει με ποιο τρόπο φανερώνεται η Θεία θέληση του Χριστού, από τον καιρό που το ξερό ραβδί του προσκυνητή φύτρωσε μπροστά στα μάτια του μεγάλου Πάπα;

Μα δε μπορούν να φυτρώσουνε στον αγέρα της φυλακής ούτε τ' άσπρα, ούτε τα κόκκινα τριαντάφυλλα. Πέτρες, χαλίκια και σπασμένα γυαλιά είν' ό,τι μας έκλεισες εκεί μέσα. Γιατί είναι γνωστό πως τα λουλούδια μαλακώνουνε τον πόνο των απλών ανθρώπων.

Έτσι ποτέ δε θα μαδήσει το πορφυρό σα το χρώμα του κρασιού και τ' άσπρο τριαντάφυλλο, την άμμο που βρίσκεται κοντά στον φριχτό τοίχο της φυλακής, για να πούνε στους ανθρώπους πως ο γιος του Θεού, πέθανε για όλους.

Όμως κι αν ο βαρύς τοίχος της φυλακής τονε πλακώνει και τονε τριγουρίζει κι ένα πνεύμα δε τριγουρίζει τη νύχτα δεμένο με τις αλυσίδες του κι ένα πνεύμα δε μπορεί να κλάψει σ' ένα τέτοιο καταραμένο τόπο.

Εκείνος ο άθλιος βρίσκεται σ' ειρήνη ή θα βρίσκεται σε λίγο. Δεν υπάρχει κει που βρίσκεται, τίποτε που θα μπορούσε να τονε τρελάνει και φρίκη δε πλανιέται μες στη μέρα. Γιατί η γη στην οποία βρίσκεται, δεν έχει ήλιο, μήτε φεγγάρι.

Τονε κρεμάσανε σα ζώο, ούτε και ψάλλανε λόγια που θα μπορούσαν ν' αναπάψουνε τη ψυχή του. Μόνο τονε τραβήξαν με βία και πετάξανε το κορμί του σε μια τρύπα.

Του βγάλλανε τα πάνινα ρούχα και τον αφήσανε στις μύγες, γελάσανε για τον πρησμένο λαιμό και τα γυάλινα καθαρά μάτια του και τονε σκεπάσαν με το χωματένιο σάβανο που μέσα του ο κατάδικος ξεκουράζεται.

Δε θα γονάτιζε στον ατιμασμένο τάφο του παπάς και δε θα του βάζανε τον αγιασμένο σταυρό που 'δωσεν ο Χριστός για τους αμαρτωλούς. Γιατί ήταν ένας απ' αυτούς που κατέβηκεν ο Χριστός να σώσει.

Ας είναι! Αυτός πέρασε πια τα σύνορα του κόσμου που ξέρουμε. Γι' αυτόν, η τσακισμένη λήκυθος του οίκτου θα γεμίζει με ξένα δάκρια. Γιατί θα τονε θρηνούν οι απόκληροι της ζωής κι οι απόκληροι πάντα κλαίνε.

V

Δε ξέρω αν έχουνε δίκιο ή άδικο οι νόμοι. Ό,τι ξέρουμε μεις οι κατάδικοι είναι πως οι τοίχοι της φυλακής είναι γεροί και κάθε μέρα είναι σα χρόνος... ένας χρόνος που οι μέρες του είν' ατέλειωτες.

Μα ξέρω μόνο τούτο, πως κάθε νόμος που οι άνθρωποι κάμανε για τον άνθρωπο, από τότε που ο πρώτος άνθρωπος πήρε τη ζωή τ' αδερφού του κι αρχίσανε τα δύσκολα χρόνια, κάθε νόμος σκορπίζει τον καθαρό σπόρο κι αφήνει κατακάθι τα σκύβαλα.

Κι ακόμα ξέρω αυτό -και πόσο φρόνιμον αν μπορούσε να το ξέρει καθένας- πως κάθε φυλακή που χτίζουν οι άνθρωποι, χτίζεται με τα λιθάρια της ντροπής και κλείνεται με σίδερα για να μη δει ο Χριστός πως άνθρωποι βασανίζουνε τ' αδέρφια τους.

Με τα σίδερα παραμορφώνουνε το φεγγάρι και σκοτεινιάζουνε την όψη του ήλιου. Κάμουνε καλά και κρύβουνε τη κόλασή τους, γιατί γίνονται πράγματα που δε θα 'πρεπε ποτέ ν' αντικρύσει το μάτι του γιου του ανθρώπου.

Οι χειρότερες πράξεις σα τα φαρμακερά χόρτα, φυτρώνουνε κι ανθούνε στο μολυσμένο αγέρα της φυλακής. Ό,τι καλό είναι μες στον άνθρωπο, εξαντλείται και μαραίνεται κει μέσα. Η χλωμή αγωνία κρατά τα κλειδιά κι η απελπισία είναι φύλακας.

Γιατί βασανίζουν με τη νηστεία το μικρό τρομαγμένο παιδί, ώσπου να κλαίει μερόνυχτα. Μαστιγώνουνε τον τρελό και τον ανήμπορο και περγελούνε τον ασπρομάλλη γέρο. Άλλοι τρελαίνονται, οι κακοί γίνονται χειρότεροι και κανένας δε βγάζει μιλιά από το στόμα.

Το νερό που πίνουμε είναι λάσπη γλιστερή και γλυφό, το πικρό ψωμί που ζυγίζουν με φροντίδα, είναι γεμάτο κιμωλία κι ασβέστη κι ο ύπνος ποτέ δε πλαγιάζει, μα πλανιέται με τα μάτια ορθάνοιχτα, εκλιπαρώντας τον χρόνο.

Μα αν κι η σκελετωμένη πείνα κι η αχνή δίψα δαγκώνει η μια την άλλη, όπως η ασπίδα δαγκώνει την οχέντρα, λίγο μας νοιάζει. Εκείνο που παγώνει και σκοτώνει τελείως είναι πως κάθε πέτρα που σηκώνουμε τη μέρα, κάθεται στο στήθος μας τη νύχτα.

Έχοντας μεσάνυχτα στη καρδιά και σούρουπο στο κελί μας, γυρίζουμε τη μανιβέλα και ξαίνουμε τα σχοινιά μες στη πικρή φυλακή μας. Η σιγαλιά μας ήτανε φριχτότερη από τη πιο δυνατή βοή της καμπάνας.

Και ποτέ ανθρώπινη φωνή δε σιμώνει για να πει καλό λόγο και το μάτι που 'ξετάζει μες από το σίδερο της πόρτας είναι σκληρό κι ασυγκίνητο. Ξεχασμένοι απ' όλους, σαπίζουμε, σαπίζοντας ψυχή και σώμα.

Κι έτσι σκουριάζουν οι αλυσίδες της ζωής μας. Μόνοι και καταφρονεμένοι, άλλοι προφέρουνε κατάρες, άλλοι κλαίν' άλλοι σωπαίνουν, άλλοι κλαίνε πονόψυχα και σπάζουνε τις πέτρινες καρδιές.

Και κάθε ανθρώπινη καρδιά που σπάζει μες στην αυλή ή στο κελί της φυλακής, μοιάζει με σταμνί: κείνο το σταμνί που σκόρπισεν όλο το θησαυρό του στον Σωτήρα και γέμισε το σπίτι του λεπρού με τα πιο πολύτιμα μύρα του νάρδου.

Ευτυχισμένοι κείνοι που οι καρδιές τους τσακίζουνε και που βρίσκουνε στη συγγνώμη, τη γαλήνη. Πως αλλιώς μπορούσεν ο άνθρωπος να καθαρίσει από τα κρίματα, την αμαρτωλή του ψυχή; Από που αλλού μπορεί να μπει ο γιος του Θεού, αν όχι από τη τσακισμένη καρδιά μας;

Κι ο άνθρωπος με τον μαυρισμένο λαιμό και τα καθαρά γυάλινα μάτια, περιμένει τ' άγια χέρια που οδηγήσανε στον Παράδεισο τον ληστή. Γιατί ο Κύριος δε καταφρονεί τη τσακισμένη και μετανοημένη καρδιά.

Ο άνθρωπος με τα κόκκινα, που διαβάζει τον νόμο, του παραχώρησε τρεις βδομάδες ζωή, τρεις μικρές βδομάδες για να φέρει το βάλαμο στη ψυχή του, να εξαγνίσει και ξεπλύνει από τη παραμικρή σταγόνα αίματος στα χέρια του, που κρατήσανε το μαχαίρι.

Με τα ματωμένα δάκρια ξέπλυne το χέρι του, το χέρι που κράτησε τ' ασάλι. Γιατί μόνο το αίμα ξεπλένει το αίμα και μόνο τα δάκρια γιατρεύουνε κι η άδικη κηλίδα του Κάιν γίνετ' η χιονόλευκη του Χριστού σφραγίδα.

VI

Μες στη φυλακή του Ρήντινγκ, κοντά στη πόλη, είν' ένας ατιμασμένος τάφος. Μες σ' αυτόν κείται ένας άνθρωπος που η άγρια φλόγα τονε λιώνει, τυλιγμένος σ' ένα σεντόνι που 'χε το χρώμα της φωτιάς κι ο τάφος του δεν έχει λουλούδια, μήτε κι όνομα.

Εκεί ας κοιμάται ως τη μέρα που ο Χριστός θα καλέσει τους νεκρούς από τους τάφους να ξυπνήσουνε. Δεν οφελούνε σ' αυτόνε στεναγμοί, σπαραγμός και δάκρια. Ο άνθρωπος είχε σκοτώσει ό,τι αγαπούσε κι έπρεπε να πεθάνει.

Και καθένας σκοτώνει ό,τι αγαπά κι όλοι ας ξέρουμε πως ο νέος σκοτώνει με τα μάτια γεμάτα μίσος, άλλοι με χαϊδευτικά λόγια, ο δειλός μ' ένα φιλί κι ο αντρείος με το σπαθί.

Τ Ε Λ Ο Σ